

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060109

DOM
2013-11-11
meddelad i Stockholm

Mål nr
M 2831-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-02-28 i mål nr M 4448-12, se bilaga A

KLAGANDE

1. G K

2. F K

3. A S

Ombud för 1–3: Fastighetsjurist H G

MOTPART

Miljönämnden i Åtvidabergs kommun

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens dom.

Dok.Id 1107059

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G K, F K och A S (klagandena) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska avslå ansökan om utdömmande av vite.

Miljönämnden i Åtvidabergs kommun (miljönämnden) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Klagandena har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Byggnaden på fastigheten X uppfördes 1925 och är taxerad som småhusenhet. Föreläggandet avseende fastigheten X har därmed inte stöd i lag. Kommunens påstående om renovering innebär vidare att fastigheter uppförda innan 1956 plötsligt omfattas av inventeringen men detta kan inte klart utläsas av föreläggandet. Tidsfristen för att utföra åtgärderna enligt föreläggandet var för kort vilket de har påtalat för kommunen. De har påbörjat inventeringen innan tiden i föreläggandet passerades men hann inte färdigställa arbetet i tid. De har uppfattat att kommunen lämnat uppskov. Hänsyn ska även tas till F K svårigheter att förstå omfattande texter med svår svenska och hantera komplexa frågor. Föreläggandet är ofullständigt, otydligt och saknar en realistisk tid för att åtgärda de sju fastigheterna som antecknats i föreläggandet. Föreläggandet är ogiltigt och kan inte läggas till grund för utdömmande av vite.

Klagandena har åberopat bl.a. ett beslut om fastighetstaxering från Skatteverket enligt vilket fastigheten X taxerats som småhusenhet samt ett intyg från F K avseende hans kontakter med Åtvidabergs kommun.

Miljönämnden har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Våren 2009 skickades en allmän information om kraven enligt förordningen (2007:19) om PCB m.m. (PCB-förordningen) ut till fastighetsägarna och kommunen bjöd även in till informationsmöte. I det första föreläggandet från den 29 september 2010 var tiden satt till tre månader, men när vitet dömdes ut hade man haft ca två år på sig att inventera

fastigheterna. Fastighetsägarna har därmed haft skäligt med tid. Klagandena påstår att Bygg- och Miljöteknik den 6 februari 2012 meddelat kommunen att inventering pågår och att detta skulle vara att anse som en begäran om anstånd. Detta är inte korrekt. E-postmeddelandet skickades inte direkt till kommunen och i meddelandet anges att inventering kommer att starta under slutet av februari eller i början av mars. Där står inget om att tiden är för kort eller att anstånd behövs. Miljönämnden har inte meddelat att mer tid ska ges än vad som står i föreläggandet. Efter beslutet att förena föreläggandet med vite har ingen begäran om anstånd inkommit, utan endast ett påstående att inventering har påbörjats ca sex månader innan tiden löpte ut.

Fastigheten X omfattas av PCB-förordningen och därmed på krav om inventering. Byggnaden på fastigheten är inte att räkna som ett en- eller tvåbostadshus eftersom lokalerna hyrs ut till kontor. Fastigheten är förvisso taxerad som småhus men används inte till detta. Det är de faktiska omständigheterna som ska avgöra om fastigheten omfattas av kravet eller ej. Även hus byggda före 1956 omfattas av kravet på redovisning eftersom dessa kan vara renoverade under perioden 1956–1973. Miljönämnden har inte kännedom om renoveringar är gjorda i byggnaderna, varför krav har ställts på att detta ska inventeras.

Miljönämnden har förklarat innebörden av föreläggandet via telefon samt besökt F K för att försäkra sig om att beslutet har nått fram och att han förstått vad som krävs. Detta och det faktum att inventering har påbörjats har gjort att miljönämnden trots att F K (samt A S och G K) förstått innebörden av beslutet. Om mottagarna av beslutet inte förstått detta eller haft synpunkter på vilka hus som skulle omfattas av föreläggandet anser kommunen att det skulle ha varit lämpligt att påpeka detta vid kommunikering eller vid övriga kontakter.

Miljönämnden har åberopat utdrag ur folkbokföringsregistret samt utdrag från hemsida till styrkande av att X används som kontor och inte för bostadsändamål.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I frågan om hur 19 § PCB-förordningen ska tillämpas gör Mark- och miljööverdomstolen inledningsvis följande bedömning.

Fastigheten X ägs av klagandena och är taxerad som småhusenhet. En tillämpning av undantagsbestämmelsen i 19 § förutsätter att byggnaden på fastigheten dessutom är ett en- eller tvåbostadshus. Bedömningen av om det är ett sådant hus bör utgå från hur byggnaden faktiskt används. Eftersom det av utredningen i målet framgår att byggnaden används som kontor och att ingen är folkbokförd på adressen, är byggnaden inte att anse som ett en- och tvåbostadshus och den är därmed inte undantagen från kravet på inventering av PCB. Redan av detta skäl har miljönämnden, som grundat sitt beslut på PCB-förordningen och miljöbalken, haft fog för föreläggandet i dess helhet.

Utredningen i målet ger inte stöd för klagandenas uppgift att miljönämnden skulle ha lämnat anstånd med inventeringen av PCB. Inte heller vad klagandena i övrigt anfört utgör skäl att inte döma ut förelagda viten eller att jämka beloppen. Mark- och miljödomstolens dom ska därmed fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2 december 2013.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal, Vibeke Sylten, Malin Wik, referent, och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Anders Wallin.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-02-28
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4448-12

SÖKANDE

Miljönämnden i Åtvidabergs kommun

MOTPART

1. A S

2. G K

3. F K

SAKEN

Utdömmande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller ansökan.

- A S, åläggs att betala förelagt vite om 12 500 kr.
 - G K, läggs att betala förelagt vite om 25 000 kr.
 - F K, åläggs att betala förelagt vite om 12 500 kr.
-

Dok.Id 238918

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

BAKGRUND

Miljönämnden i Åtvidabergs kommun förelade den 20 mars 2012 A S, G K och F K att inventera eventuell PCB-förekomst på sju stycken fastigheter och eventuella övriga fastigheter inom Åtvidabergs kommun byggda före år 1974 som inte är en- eller tvåfamiljshus. Inventeringen skulle redovisas skriftligt till miljönämnden senast 1 september 2012. Föreläggandet förenades med ett vite på 10 000 kr för varje fastighet där redovisning saknas. A S, G K och F K har delgetts föreläggandet.

YRKANDEN M.M.

Miljönämnden i Åtvidabergs kommun yrkar att A S, G K och F K ska förpliktigas betala förelagt vite om totalt 50 000 kr avseende utebliven PCB-inventering av fem stycken fastigheter á 10 000 kr. Miljönämnden anför i ansökan att vitet ska fördelas efter andel i fastigheterna enligt följande; A S $\frac{1}{4}$, G K $\frac{1}{2}$ och F K $\frac{1}{4}$. Vidare anför miljönämnden i ansökan att A S, G K och F K inte har rättat sig efter föreläggandet och att beslutet har vunnit laga kraft. PCB-inventering har dock utförts på två av fastigheterna och rapporten inkom i maj respektive juni 2012 till nämnden. Rapport om PCB-inventering för övriga fem fastigheter (XX, XY och Y, YY och X) överlämnades till nämnden den 26 oktober 2012.

F K bestrider bifall till miljönämndens ansökan. Till stöd för bestridandet anför han huvudsakligen följande. I januari 2012 beställdes en PCB-inventering från Bygg & Miljöteknik AB (nedan BTM). Inventeringen av de aktuella fastigheterna skulle utföras i samband med att en liknande inventering av Åtvidabergs Bostads AB fastigheter skedde. De erhöll en orderbekräftelse från BTM den 6 februari 2012 om att inventeringen skulle utföras under månaderna februari-mars 2012. I efterhand har det framkommit att inventeringen inte påbörjades förrän under hösten 2012. Efter påtryckningar från dem utfördes återstående inventeringar under perioden 22 oktober 2012 till den 26 oktober 2012. Den 26 oktober 2012 rapporterades

de sista kvarvarande inventeringarna in till miljökontoret. Efter samtal med BTM har de fått förklaringen att förseningen med inventeringen berodde på sjukdom och hög arbetsbelastning. Samtliga inventeringar har numera lämnats in till miljökontoret. Han beklagar förseningen men motsätter sig eventuellt vite.

A S och **G K** har förelagts att yttra sig men har inte avhörtts.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har i mål om utdömmande av vite att pröva om det föreläggande som ansökan grundar sig på är lagligen grundat, om föreläggandet har delgivits adressaten, om det har vunnit laga kraft samt om det har överträtts. Domstolen har även, under förutsättning att vite ska dömas ut, att pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek och beakta om det finns särskilda skäl för jämkning av vitet.

Av handlingarna i målet framgår att vitesföreläggandet är lagligen grundat och att det har vunnit laga kraft. Det framgår vidare att föreläggandet inte fullgjorts inom den förelagda tiden.

Det förhållande att **A S**, **G K** och **F K** inte haft kännedom om hur arbetet med PCB-inventeringen fortlöpte hos den entreprenör man anlitat är inte en sådan omständighet som befriar fastighetsägarna från deras ansvar att efterkomma föreläggandet.

A S, **G K** och **F K** har inte saknat faktisk eller rättslig möjlighet att efterkomma föreläggandet. Ändamålet med vitet kan inte anses ha förlorat sin betydelse. Vitet ska därmed dömas ut.

Ett vitesföreläggande har - förutom funktionen som påtryckningsmedel också en allmänpreventiv funktion. Denna funktion kan endast fyllas om vitet utdöms när ett föreläggande inte följs. Det kan dock ibland finnas skäl för att jämka ett vite.

För att ett vite ska få jämkas krävs särskilda skäl såsom t.ex. att överträdelsen med hänsyn till speciella omständigheter kan betraktas som ursäktlig eller att ett utdömande av vitet skulle drabba orimligt hårt (se prop. 1984/85:96 s. 55 f. och rättsfallet RÅ 1996 ref. 94). Åtgärd som en adressat för ett vitesföreläggande har utfört efter tidsfristens utgång brukar normalt sett av domstol inte räknas vederbörande till godo (se lagkommentaren Karnov Internet, lag 1985:206 om viten 9 §, not 36, den 11 februari 2013).

Det förhållandet att den försenade redovisningen av inventeringen uppges bero på sjukdom och hög arbetsbelastning hos anlitaad entreprenör utgör enligt mark- och miljödomstolens mening inte ”särskilda skäl” som motiverar nedsättning av vitesbeloppet. Anledningen är att A S, G K och F K i egen-
skap av fastighetsägare har ett fullständigt rättsligt ansvar för att redovisningen sker inom förelagd tid. Ej heller i övrigt har framkommit särskilda skäl för att jämka vitet. Miljönämndens ansökan ska därför bifallas i sin helhet. Vid bedömningen av frågan om jämkning har domstolen beaktat att A S, G K och F K eventuellt kan få ersättning (skadestånd) för vitet genom en civilrättslig process mot entreprenören.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV426)

Överklagande senast den 21 mars 2013.

Urban Lund

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Eliasson.